

Asia: Eteläiset kaupunginosat ry:n kannanotto 1.2.2007 esiteltävyn ”Eiran-rannan ja Merisataman alueen yhdeksän puiston viherketjuun”

Eteläiset kaupunginosat –yhdistys kiittää asiantuntijoita mielenkiintoisesta puistoketjun esittelystä 1.2.2007 Eiran aikuislukiossa. Esitelty suunnitelma on selvä parannus aikaisempaan yleissuunnitelmaan vuodelta 2003 ja muodostaa hyvän pohjan jatkotyölle, johon toivomme oheisten ajatusten tuovan lisää sisältöä.

1 Suunnitelman lähtökohdat

Suunnitteilla oleva alue on yksi kaupungin tärkeimmistä puisto- ja ranta-alueista, suosittu promenadi-alue ja edustaa kulttuurisidettä arvokkaan Kaivopuiston ja tulevan urbaanin Hernesaaren asuinalueen välillä. Aluetta tulee suunnitella sen arvon mukaisella tavalla ja tarkastella kokonaisuutena. Siihen kuuluvat liittymiseen historiaan, lähiympäristöön ja -puistoihin, eri toimintoihin, näkymiin, reitteihin jne. Suunnitelman tulee perustua alueen luonteeseen. Suunnitelmaan tulee liittyä myös selvitys, jossa luonnehditaan alueen historiallista taustaa, asemaa osana kaupungin maisemallista kokonaisuutta sekä viher- ja virkistysalueita, olemassa oleva tilanne ja esille tulleet tarpeet. Tiedossamme ei ole, saiko YTLK tällaisen lähtötilannekartoituksen vuoden 2003 yleissuunnitelman yhteydessä. Nyt lähtötilanteen muodostavat YTLK:n ohjeet, jotka ovat sisällöltään lähinnä toiminnallisia. Uuden suunnitelman tavoitteissa puhutaan kuitenkin kaupunkikuvallisesti tärkeästä ja virkistyskäyttöarvoltaan merkittävästä alueesta, jonka erityispiirteet on huomioitava. Näitä erityispiirteitä ei suunnitelman esittelyn yhteydessä tuotu esille. Tästä syystä on vaikeata arvioida, mihin esitellyssä suunnitelmassa tehdyt ratkaisut perustuvat.

Suunnitelmassa tulisi lisäksi ottaa paremmin huomioon Etelä-Helsingin nykyisten 23.000 asukkaan sekä Hernesaaren tulevien asukkaiden virkistäytymismahdollisuudet. Merisataman alue on yksi Helsingin suosituimmista ulkoilualueista, jossa käy ulkoilemassa ihmisiä asukkaiden lisäksi ympäri Helsinkiä. On tärkeää näin ollen että suunnitelmassa vihreä puistopinta-ala maksimoidaan, jotta Merisatama kestää tämän kuormituksen. Puistopinta-alaa määriteltäessä lähtökohtana tulisi käyttää 2002 yleiskaavan parametreja sekä Etelä-Helsingin arvioitua tulevaa asuinmäärää, kun Hernesaari kaavoitetaan asuinkäyttöön.

2 Suunnitelman yleispiirteet, kalusteet ja valaistus

Suunnitelmasta puuttuu vielä herkkyyks ja luonnon monimuotoisuuden arvostus. Suunnitelmaehdotus on liian autio, suoraviivainen, asfaltoitu tai kivetty käsittäen liikaa liikenneväyliä ja pysäköintikenttiä. Jopa leikkipuisto on esitetty kivettyinä aukiona, jonka keskellä on kiipeilyteline. Alueen ainoa vapaa, luonnonmukainen hiekkapoukamakin on työstetty osaksi kivikaupunkia ja jää Meriportaiden alle. Koko ranta-alueen kytkeminen asuinalueisiin ja puistoihin on puutteellinen. Suunnitelmaa esiteltäessä asukkaat toivoivat mm. luonnonmukaisempaa suunnittelua, suojaisia istutuskohtia ja uimarannan säilyttämistä. Kalusteiden ja valaistuksen

toivotaan olevan yhtenäistä ja laadukasta, joka kestää ympärivuotista käyttöä. Alueelle ei sovi esim. ylitehokas satama-alueille tyypillinen valaistus.

3 Maisema, näkymät ja kasvillisuus

Istutussuunnittelussa tulee ottaa huomioon rantamaiseman mahdollisuudet ja merinäkymät. Erityisesti puiden istutus tulee suunnitella siten, että meren suuntaan päätyvien katujen merinäkymät eivät peity. Onko suunnitelman pohjaksi tehty maisemakartoitus, kuntoarvio ja kasvillisuuden inventaario? Nykyisissä puistoissa on hyviä, säilytettäväksi suositeltavia ominaisuuksia, kuten harvinaisia ja kauniita puu- ja pensaslajeja ja -ryhmiä, jotka tulee säilyttää, hoitaa ja täydentää. Alueen syreenit ovat erityisen tärkeitä (vert. KSV:n selvitys Helsingin syreeneistä). Alueen kasvillisuus tulee valita huolella, sillä rannan kasvuolosuhteet ovat vaikeat: paljon valoa, tuulta ja kulutusta. Valittava uusi kasvillisuus tulee istuttaa mieluummin ryhminä kuin harvakseltaan, koska osa kuolee herkästi. Kasvien valinnassa tulee suosia perinteisiä alueen historialle sopivia lajeja. Perennaryhmät ja kukkivat pensaat ovat toivottavia, sillä ne ovat ominaisia Eiran puistoille.

4 Teemapuistot ja toimintanurmi (Meripuisto)

Valittu ratkaisu Meripuiston yläpuolisella "toiminnallisella" vyöhykkeellä ei ota huomioon sijaintia arvoalueella. Arvoalueella tulee tehdä mahdollisimman hienovaraisia, alueen typologiaan sopivia ratkaisuja. Historiallista kaupunkikuvaa ja puistorakentamista tulee kunnioittaa. Ei pidä käyttää alueen luonteeseen sopimattomia rakenteita, muurikiveyksiä, leikkitelineitä, istutuslaatikoita jne. Uudet rakenteet ja uusi muotokieli sopivat parhaiten uusille alueille, kuten Hernesaaren. Kivetyt teemapuistot on esitetty nykyisen herkän ja kasvillisuudeltaan ainutlaatuisen puistoketjun paikalle. Teemapuistojen aiheistolle oikeampi sijoituspaikka on Hernesaaren täyttörantojen alueella. Olemassa olevien puistojen tunnelmien tukeminen ja kunnossapito on kaupunkikuvallisesti ja asukkaiden viihtyvyyden kannalta kestävämpi ratkaisu. Toimintanurmi toiminee suhteellisen hyvin, mikäli sen ominaislaatua vahvistetaan veistoksilla sekä pinnoitusten, istutusten ja puistokalusteiden herkällä suunnittelulla. Lasten leikkipaikat ovat tärkeitä, mutta raskaammin rakennettuja teemapuistoja voisi toteuttaa esim. Hernesaaren alueella.

5 Villa Ensin edusta (Ensipuistikko)

Villa Ensin edustan tulee muodostaa arvokas ja alueen arkkituuria korostava pääte puistoketjulle (Dianapuisto – Johanneksenpuisto – Sepänpuisto – Kukkapuisto – Ensipuistikko - Villa Ensin edusta). Nyt tälle paikalle on ehdotettu istutettu kaari-aihe nurmelle ja pysäköintikenttä. Puiston kytkeminen merenrantaan ja Cafe Carusel -alueeseen puuttuu. Pysäköintialueiden, jotka katkaisevat yhtenäisen puistoketjun, tilalle tulee tutkia Merisatamanrannan vinopysäköintimahdollisuutta.

6 Engelin puistikko (Helsinginniemenpuisto) ja Ursinin kallion välinen osuus

Vihervyöhykkeiden jatkuminen ja Engelin alueen asukkaiden ja päiväkodin yhteys rantaan tulee ottaa paremmin huomioon. Paikoitusalue on esitetyssä muodossaan toiminnallisesti ja maisemallisesti huono. Kapea puistovyöhyke ei kestä laajaa, keskitettyä pysäköintikenttää. Se katkaisee viheryhteyden sekä Merisataman suuntaisesti että Engelin aukiolta käsin. Näkymää Engelin-aukiolta Helsinginniemenpuiston läpi merelle tulee korostaa ja parantaa, ei huonontaa. Akselin päätteenä sijaitsee Merenkulkijoiden muistomerkki.

7 Ursininkallio

Alueelle on valitettavasti jo rakennettu asfaltoitu ylimitoitettu ”baana”. Tämä molemmin puolin jalkakäytävien ja pyörätein kantattu katu katkaisee kallioiden ja rannan sekä puistoalueeksi muutettavissa olevan (nyt esitetyn pysäköintikentän) alueen yhteyden. Kallioalue jää nyt surkeaksi torsoksi. Kevyemmällä katu- ja valaistussuunnittelulla kalliot olisivat voineet tulla esiin paremmin. Nyt ne näyttävät lähinnä huonosti toteutetulta moottoritien kallioleikkaukselta. Lohkare- tai murskeverhous rantaviivassa antaa ”rakennustyömaan” vaikutelman ja eikä ole arvoalueelle sopiva materiaali. Kallioalueella sijaitseva skeittikenttä pitäisi siirtää Hernesaareen ja palauttaa alueelle entinen hiekkakenttä esim. koripalloilua varten. Minigolfin sijoitusta voitaisiin selvittää tähän tai ns. toiminnalliselle alueelle. Ursininkallion ja Meriportaikon välinen kapea alue voitaisiin leventää täyttämällä vedessä oleva louhikko puistoalueeksi. Muutamassa paikassa voisi olla rannan suuntaisia askelmia mereen, joilla voi istua tai esimerkiksi onkia.

8 Meriportaikko

Alueen ainoa herkkä hiekkapoukama on jäänyt massiivisen portaikon alle. Rakentaminen ei saa tuhota tätä pientä säilynyttä hiekkarantaa. Portaat ovat sinänsä hieno idea. Tuleekin tutkia mahdollisuutta rakentaa portaat siten, että hiekkaranta säilyy. Portaat tarjoavat mahdollisuuden istuskella ja oleskella meren äärellä. Luonnollinen hiekkaranta tulee kuitenkin säilyttää ja kunnostaa asukkaiden iloksi. Hernesaaren rantaa kiertää nyt suosittu lenkkipolku. On tärkeätä, että ranta-alueelle jää myös hiekk- tai nurmipolkuja, joita kuntojuoksijat voivat käyttää. Kaikkia reittejä ei saa kivetä. Talvella tällaisesta reitistä tulee hyvä hiihtoladun pohja.

9 Ratakuilu

Ratakuilun hyödyntämistä osana viherketjua ja kävely- ja kevyenliikenteen reittiä tulee selvittää. Tästä reitistä saa ainutlaatuisen kävelyraitin yhdistämään alueen rannansuuntaisesti Hietalahteen ja edelleen Ruoholahteen asti. Ratakuilu voidaan pinnoittaa, istuttaa ja valaista sekä yhdistää molemmin puolin asuinalueisiin kevyillä kävelysilloilla ja portaikoilla. Nyt suunnitelma katkaisee tämän mahdollisuuden laajalla koirapuistolla ja pysäköintikentällä. Tälle alueelle voidaan rakentaa suojaisia ja viihtyisiä oleskelupuisto vapaamuotoisine leikkipaikkoineen. Pieni koirapuisto on tarpeen suunnittelualueella, mutta laaja koirien ulkoilualue sopii paremmin esim. Hernesaareen. Pienten koirien puisto voidaan sijoittaa osaksi muuta puistikkoa kevyin rakentein.

10 Liikenne ja pysäköinti

Suunnitteilla olevalla alueella tulee ajoneuvoliikenteen parkkeerauksineen väistää kevyttä liikennettä. Suunnitelmaehdotuksessa asia tuntuu olevan päinvastoin. Laajojen pysäköintialueiden sijaan tulee tutkia kadunvarsien pysäköinnin tehostamista esim. vinoparkkeerauksin. Parkkipaikat tulisi lisäksi muuttaa maksullisiksi asukasparkkipaikoiksi. Ranta on liian arvokas ilmaiseksi parkkialueeksi. Alueelle on erinomaiset julkiset kulkuyhteydet. On huomioitava, että ranta-alueella ihmiset haluavat kulkea meren äärellä tai puiston keskellä, ei ajoratojen vieressä. Lähtökohtana suunnittelulle tulee olla esteetön, sujuva, yhtenäinen ja ehdottoman vihreä kevyen liikenteen reitti/reittejä koko puistovyöhykkeen läpi pituussuunnassa. Tämä koskee myös pyöräilyreittejä, jotka tulee suunnitella niin, ettei reittiä joutu vaihtamaan tarpeettomasti risteyksissä – kuten nyt. Pyöräilyreitit tulee jatkaa rannan suuntaisesti itään ja länteen, mm. Telakkakadulle sekä etelään Hernesaareen.

11 Veneiden talvisäilytys ja parkkialueet

Eteläiset kaupunginosat ry vastustaa veneiden talvisäilytystä ja autojen pysäköintikenttiä Merisataman alueella. Veneiden säilytys- ja autojen pysäköintikentät eivät sovi maisemallisesti eivätkä toiminnallisesti Merisataman rantavyöhykkeelle, joka on Helsingin historiallista arvoaluetta ja asukkaiden vilkkaassa virkistyskäytössä. Helsingin tulisi eheyttää ja kohentaa keskeisiä puistoalueitaan virkistyskäyttöön, eikä rakentaa niitä pysäköintialueiksi. Merisatamanrannan tulee palvella tasaveroisesti koko Etelä-Helsingin asukaskuntaa, toiminnallisesti eri-ikäisiä ja eri asioita harrastavia käyttäjiä, sen sijaan että alueesta lohkaistaan merkittävä osa yksityisille veneilijöille ja autoilijoille. Kulttuuri- ja maisemallisten arvojensa tähden Merisataman alue tulee nähdä tärkeänä imagotekijänä kaupungille.

12 Yhteenveto

Suunnitteilla olevan Merisataman puistoketjun tulisi palvella nykyisen asukaskunnan lisäksi Hernesaaren ja Jätkäsaaren rakentamisen myötä entuudestaan kasvavaa asukasmäärää. Merisataman puistoketjun tulisi ottaa huomioon enemmistön tarpeet, sen sijaan että esimerkiksi veneilijöille annetaan etuoikeus tähän arvokkaaseen virkistysalueeseen. Merisatama on niitä harvoja paikkoja Helsingissä, jossa kuka tahansa voi nauttia meren läheisyydestä omistamatta venettä tai autoa. Merisataman puistosuunnitelmassa tulisi lisäksi huomioida alueen historiallinen, maisemallinen ja kulttuurillinen arvo. Hyvin suunniteltuna Merisatama voisi olla aidosti koko Helsingin merellinen olohuone.

Eteläiset kaupunginosat ry

Julia Ormio
Puheenjohtaja
050-568 9811

Annuska Rantanen
Sihteeri
040-547 6607